

Plan van aanpak Aardbevingen – GGD Groningen en publieke gezondheid

Het adresseren van gezondheidseffecten is niet alleen een kwestie van passende zorg, maar voor een groot deel juist een kwestie van 'voorzorg': wat wordt er gedaan om gezondheidsklachten te voorkomen, bronnen van stress weg te nemen, te ondersteunen in het omgaan met onder andere stress voordat dit resulteert in klachten.

Inleiding

De gevolgen van de aardbevingen op de gezondheid van de inwoners in het getroffen gebied zijn ingrijpend en langdurend. Ze overstijgen de individuele gezondheidssituatie en hebben invloed op onder meer relaties, werk en het meedoen in de maatschappij. Geschat wordt dat momenteel circa 10.000 inwoners in de tien gemeenten van het aardbevingsgebied kampen met stress-gerelateerde gezondheidsklachten als gevolg van aardbevingsschade en dat een grotere groep daarvoor at risk is.*

Uit cijfers van GGD Groningen blijkt dat er een licht verhoogde zorgconsumptie in het gebied te onderkennen is, maar niet in de mate die de gerapporteerde gezondheidsproblematiek zou doen vermoeden. De complexiteit van de aardbevingsproblematiek zorgt voor meerdere factoren van stress. Chronische en cumulatieve stress (stapelproblematiek) verdienen hierbij extra aandacht. Er zijn diverse factoren die de gezondheid beïnvloeden, bijvoorbeeld de mate van controle, vertrouwen, toekomstperspectief en sociale cohesie.** Effecten hiervan worden zichtbaar op alle deelgebieden van gezondheid in het concept positieve gezondheid.***

Integraal gezondheidsbeleid noodzakelijk

- De problemen in het aardbevingsgebied zijn niet op korte termijn van de baan. Het gaat om een langlopend proces, waarin we de reeds in gang gezette activiteiten om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen, zichtbaar maken en gaandeweg met elkaar leren en aanscherpen. Belangrijk hierbij is om aan te sluiten bij bestaande, lokale en regionale, initiatieven.
- GGD Groningen heeft een plan van aanpak neergelegd bij de Nationaal Coördinator Groningen. De focus van dit plan ligt op het voorkómen en verminderen van gevolgen van de aardbevingen voor het welbevinden en de gezondheid van de inwoners. Het plan moet leiden tot het behouden en bevorderen van de gezondheid en het welbevinden van inwoners van het aardbevingsgebied.
- GGD Groningen zoekt hierbij naar de beste samenhang tussen de verschillende 'domeinen'. Veiligheid, gezondheid, versterking, schadeafhandeling en economisch perspectief zijn immers aspecten die direct op elkaar inwerken.
- Waar nodig zoekt GGD Groningen verbinding met initiatieven die door de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden ontwikkeld.
- Hetzelfde geldt voor de inzet van de Veiligheidsregio Groningen (waar GGD Groningen vanuit zijn GHOR-taak bij crises bij aangesloten is). De primaire focus van GGD Groningen is gezondheid en welzijn, die van de Veiligheidsregio Groningen is veiligheid. We bepleiten een samenhangende aanpak van de uiteenlopende actoren rond de aardbevingsgevolgen, bij voorkeur vanuit een gedeelde lange termijn aanpak.

Aansluiten bij bestaande structuren in het aardbevingsgebied is van groot belang, evenals het luisteren naar de behoeften van inwoners en professionals in de aardbevingsregio.

Rol publieke gezondheid inzake aardbevingsproblematiek

- Publieke gezondheid is een fundamentele component om de regio vitaal te laten zijn. Gezondheidsbevordering en preventieve interventies, zowel individueel als collectief, kunnen het vertrouwen terugbrengen en vergroten en de ervaren gezondheid positief beïnvloeden. De lokale aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen is hierbij een belangrijke factor.
- Publieke gezondheid vereist een integrale en intersectorale aanpak om een gezonde omgeving te creëren en te zorgen dat voorzieningen toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen als kinderen, ouderen en inwoners met meervoudige aardbevingsschade. Mensen kunnen veel aan, maar aandacht voor kwetsbare groepen blijft noodzakelijk.
- Om samen met inwoners in het aardbevingsgebied gezondheidsbescherming en -bevordering verder inhoud te geven, is draagvlak nodig. Hiervoor is een gevoel van zingeving en autonomie bij de inwoners van cruciaal belang. Dit gaat verder dan de individuele gezondheid.

Zingeving, een gezamenlijk economisch en sociaal perspectief en vertrouwen hebben in een toekomst in het gebied, zijn fundamentele voor een gezonde toekomst van Groningen.

*(GGD-rapport 'Aardbevingen en gezondheid' (2017) en de rapporten van Gronings Perspectief (Postmes et al., 2016, 2017, 2018).

** (Holsappel et al., 2018).

*** (Huber e.a.)

